

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNO IZBORNO POVJERENSTVO
REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 011-02/14-01/02
URBROJ: 507/18-14-7

Zagreb, 19. prosinca 2014.

MINISTARSTVO UPRAVE
n/p Arsen Bauk, ministar

PREDMET: Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe
- mišljenje, daje se -

Poštovani,

u svezi Nacrta prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe (u daljnjem tekstu: Nacrt prijedloga Zakona), koji ste nam dostavili 12. prosinca 2014., očitujemo se kako slijedi.

I. Općenito o Nacrtu prijedloga Zakona

Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Državno izborno povjerenstvo) u tijeku je provedbe predsjedničkih izbora, koji će se održati 28. prosinca 2014. Obzirom da je nužno prvenstveno osigurati nesmetanu pripremu i provedbu izbora, Državno izborno povjerenstvo nije bilo u mogućnosti detaljno razmotriti sve odredbe dostavljenog Nacrta prijedloga Zakona, budući da se radi o velikom broju izmjena i dopuna te da je rok za očitovanje iznosio svega pet radnih dana.

Ipak već samim uvidom u Nacrt prijedloga Zakona vidljivo je da tekst gotovo identičan Nacrtu prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, koji ste nam dostavili 5. studenog 2014. i na koji smo se detaljno očitovali dopisom KLASA: 011-02/14-01/02, URBROJ: 507/18-14-2, od 14. studenog 2014., sadržanom na čak 23 stranice.

Državno izborno povjerenstvo je u spomenutom dopisu, kao glavno tijelo nadležno za provedbu predmetnog Zakona, iznijelo niz primjedbi na predložene izmjene i dopune Zakona te prijedloge za poboljšanje postojećih zakonskih rješenja, kojima se nastojalo ukazati na probleme koji su se do sada pojavljivali u praksi odnosno koji bi se u praksi mogli pojaviti prilikom provedbe Zakona. Ukazano je na niz nejasnih odredbi kao i na nepreglednost samog Zakona.

Zabrinjava činjenica da unatoč nizu zajedničkih sastanaka na temu potrebnih izmjena i dopuna Zakona te unatoč velikom broju mišljenja Ministarstva uprave, koja su zatražena i donesena radi nepotpunih ili nejasnih odredbi Zakona, niti jedan prijedlog Državnog izbornog povjerenstva naveden i obrazložen u prethodno spomenutom dopisu od 14. studenog 2014. nije uzet u obzir prilikom izrade predmetnog Nacrta prijedloga Zakona.

Smatramo krajnje nekorektnim i neprofesionalnim tražiti očitovanje Državnog izbornog povjerenstva o izmjenama i dopunama ovako bitnog zakona, i to u kratkom roku i u vrijeme provedbe izbora, a pritom ne razmotriti niti uvažiti baš niti jedan do sada izneseni prijedlog odnosno primjedbu.

Dostavljenim Nacrtom prijedloga Zakona gotovo uopće nije uvaženo mišljenje struke, te se postavlja pitanje koja je onda zapravo prava svrha održanih sastanaka i opravdanost predloženih izmjena i dopuna Zakona.

II. Primjedbe Državnog izbornog povjerenstva na Nacrt prijedloga Zakona

Uz članak 1.

Kako je u novom tekstu Nacrta prijedloga Zakona predložena novina u odnosu na nezavisne zastupnike i članove predstavničkih tijela jedinica lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave izabrane s liste grupe birača, Državno izborno povjerenstvo smatra da je prije predloženih izmjena Zakona o financiranju, sukladno kojima se odredbe tog Zakona više ne bi primjenjivale na takve zastupnike i članove predstavničkih tijela, nužno konzultirati Ustavni sud Republike Hrvatske.

Naime, izbornim zakonima propisano je pravo birača da predlažu zastupnike u Hrvatski sabor odnosno članove u predstavnička tijela jedinica lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave. Predloženim izmjenama i dopunama Zakona, ovakvi zastupnici odnosno članovi predstavničkih tijela više ne bi imali pravo na financiranje iz državnog odnosno lokalnog proračuna pa čak niti iz donacija, te se postavlja pitanje kako će isti onda obavljati svoje redovne dužnosti. Nadalje, predloženim rješenjem stavljaju se u potpuno neravnopravan položaj u odnosu na političke stranke zastupljene u Hrvatskom saboru odnosno predstavničkim tijelima lokalnih jedinica.

Probleme koji su se javljali u praksi primjenom postojećih odredbi Zakona na nezavisne zastupnike i članove predstavničkih tijela lokalnih jedinica, moguće je riješiti odgovarajućim izmjenama i dopunama Zakona, a ne nužno isključivanjem navedenih zastupnika odnosno članova u cijelosti iz opsega Zakona.

Uz članak 13.

Državno izborno povjerenstvo do sada je u nekoliko navrata isticalo nužnost definiranja izborne promidžbe u smislu Zakona o financiranju.

Definicija izborne promidžbe predložena u članku 13. Nacrta prijedloga Zakona odgovara postojećoj definiciji izborne promidžbe u izbornoj praksi, te je smatramo nedovoljno preciziranom za potrebe provedbe ovog Zakona.

Vezano uz ostale odredbe Nacrta prijedloga Zakona, Državno izborno povjerenstvo upućuje na primjedbe iznesene u prethodno spomenutom dopisu od 5. studenog 2014., pri čemu smatramo nužnim ponovno istaknuti slijedeće.

Državno izborno povjerenstvo je tijekom svih dosadašnjih rasprava, koje su prethodile izradi kako Zakona tako i njegovih izmjena, isticalo neopravdanost GONG-ovog prijedloga da se Zakonom Povjerenstvu propiše obaveza podnošenja izvješća Hrvatskom saboru, jer uopće ne postoji opravdana svrsishodnost takovog izvješća, osim one da se Povjerenstvo dodatno optereti. Naime to izvješće bi se odnosilo na isto vremensko razdoblje kao i izvješće koje podnosi Državni ured za reviziju i koji će se samo u izričaju i možda u obimu razlikovati od revizijskog izvješća obzirom da su ovlasti koje Povjerenstvo ima temeljem nadzora manje od onih revizijskih.

Isto tako učestalo smo isticali upitnost obvezivanja Državnog izbornog povjerenstva na provođenje redovnog nadzora nad svim političkim subjektima budući da se radi o IZBORNOM tijelu, a ne poreznom, pa je logično da Povjerenstvo nadzire samo financiranje izborne promidžbe. Ovakav prijedlog ima tim više smisla budući da će sada iz nadzora biti isključeni svi nezavisni zastupnici i članovi predstavničkih tijela, pa će se stoga kontrolirati samo redovno poslovanje političkih stranaka koje ionako podliježe reviziji.

Također ističemo i činjenicu da Državno izborno povjerenstvo, odnosno njegova stručna služba koja broji sveukupno 7 osoba koje rade na nadzoru financiranja neće moći provesti obaveze koje se nameću novim sustavom provođenja administrativnih sankcija, naročito što je za neke od tih sankcija prvo propisano njihovo izricanje, a potom, nakon ispunjenja obaveze, njihova obustava, što još dodatno opterećuje rad Povjerenstva. Rješenje te situacije bi možda bilo uvođenje samo jedne vrste sankcija i to trajna obustava isplate u godini kada je povreda Zakona nastala.

Državno izborno povjerenstvo je prilikom rasprave o nadzoru nad financiranjem referendumima isticalo kako obaveze koje se propisuju sudionicima referendumima trebaju biti puno jednostavnije jer se radi o ad hoc „udrugama građana“ koje nemaju infrastrukturu kao što je imaju političke stranke i teško je zamisliti da će se itko htjeti prihvatiti organizacije referendumima koje mu propisuju tolike obaveze i drastične kazne. No, umjesto da se njihova obaveza svede samo na objavu svih donatora i to dva dana prije održavanja referendumu budući da je do sada u raspravama isticano bitnim da javnost sazna tko su donatori koji podržavaju referendum, odnosno koji mu se protive, propisana je i dodatna obaveza podnošenja izvješća 7 dana prije njegovog održavanja. Upitna je i obaveza dostave izvješća u roku 8 dana od isteka roka za prikupljanje potpisa birača jer se u tom trenutku uopće ne zna da li će referendum biti uopće raspisan pa je nesvrsishodno obvezivati Povjerenstva da, uz sve druge obaveze, provjerava te donatore i donacije. Ističemo također da tek u trenutku raspisivanja referendumu njegovi sudionici u stvari postaju subjekti referendumu, pa se postavlja čak i pitanje zakonitosti javne objave donatora u slučaju da se referendum iz bilo kojeg razloga ne raspiše. Smatramo da se prilikom razrade odveza referendumskim subjektima uopće nije vodilo računa o prirodi i razlozima zbog kojih on uopće postoji u pravnom sustavu već su se jednostavno preslikale obaveze iz dijela Zakona namijenjene političkim subjektima i nadodale još i neke nove. Ovakav kompliciran sustav nadzora nad financiranjem referendumu nipošto neće pridonijeti daljnjoj demokratizaciji društva i uključivanju građana u neposredno odlučivanje. Smatramo da ovako kompliciran sustav neće dobiti niti podršku nevladinih udruga koje se zalažu za što veću demokratizaciju društva i što veće uključivanje građana u neposredno odlučivanje.

S poštovanjem,

POTPREDSJEDNICA

Zdravka Čufar Šarić, dipl. iur.